

ści *Ekologicznych*) głos zabrano szereg naukowców. Dyskusja dotyczyła treści uchwały, której projekt został przedstawiony przez organizatorów uczestnikom konferencji. Najczęściej pojawiającym się motywem wystąpień było przywrócenie należnego miejsca i docenienie (również finansowe w postaci grantów) taksonomii, florystyki i faunistyki – dziedzinom nauk przyrodniczych zajmujących się „cegiełkami” różnorodności biologicznej, tzn. gatunkami. Rzeczywiście, dobrze jest znać obiekty, które w założeniu podlegać mają intensywnej ochronie. Jako przykład podano świat zwierząt, wśród których 30–40% gatunków w Polsce wymaga podstawowych badań taksonomicznych (w przypadku roślin niższych nawet do 70%). Być może jednym z ważniejszych efektów konferencji będzie uświadomienie tzw. decydemtom konieczności finansowania badań przyrodniczych o znaczeniu podstawowym dla oceny różnorodności przyrodniczej.

- [1] ANDRZEJEWSKI R., WIŚNIEWSKI R. J. (red.) 1995. Problemy różnorodności biologicznej. Materiały konferencji „Nauka na rzecz różnorodności biologicznej”, Warszawa 13 XII 1995, PAN, Komitet Naukowy przy Prezydium PAN „Człowiek i Środowisko”, Oficyna Wyd. Inst. Ekol. PAN.
- [2] GLIWICZ J. 1994. Konwencja o Różnorodności Biologicznej: jej cele, charakterystyka i skutki dla Polski. *Kosmos* 43(1): 25–30.
- [3] KOZŁOWSKI S. (red.) 1995. Prognoza ostrzegawcza zmian środowiskowych warunków życia człowieka w Polsce na początku XXI wieku. Ekspertyza. *Zeszyty Naukowe* 10, PAN, Komitet Naukowy przy Prezydium PAN „Człowiek i Środowisko”, Oficyna Wyd. Inst. Ekol. PAN.

Józef MITKA

Z ŻYCIA PTB

POLISH BOTANICAL SOCIETY NEWS

POLSKIE TOWARZYSTWO BOTANICZNE
w 1995 r.

Polish Botanical Society in 1995

I. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

1. Zebrania plenarne Towarzystwa

W roku sprawozdawczym odbyły się w Warszawie dwa posiedzenia Zarządu Głównego (wiosenne i

jesienne), na których omawiano bieżące sprawy Towarzystwa.

W dniach 26.06–1.07.1995 odbył się 50. jubileuszowy Zjazd PTB w Krakowie. Było to największe w dziejach Polskiego Towarzystwa Botanicznego spotkanie botaników, które zgromadziło 801 uczestników, w tym kilkuset gości zagranicznych. Wygłoszono 167 referatów i zaprezentowano 307 posterów. Obradowano w 11 sekcjach; zorganizowano też 5 sympozjów poświęconych wybranym problemom oraz 7 konferencji terenowych, w których uczestniczyły 702 osoby.

W czasie 50. Zjazdu PTB w Krakowie, dnia 26.06.1995 odbyło się Walne Zgromadzenie Delegatów PTB, w którym wzięło udział 115 osób. Prezes Polskiego Towarzystwa Botanicznego poinformował zebranych o zarejestrowaniu nowego statutu Towarzystwa, odczytano też sprawozdania merytoryczne i finansowe z działalności Towarzystwa w latach 1993–1995 oraz wybrano nowe władze PTB (por. poniżej). Podczas uroczystego posiedzenia plenarnego wręczono dyplomy członków honorowych PTB dziecięciu zasłużonemu botanikowi, profesorom: Tadeuszowi Baszyńskiemu, Januszowi B. Falińskiemu, Annie Medweckiej-Kornaś, Marianowi Michniewiczowi, Romualdowi Olackowi, Hannie Piotrowskiej, Tadeuszowi Reichsteinowi (Szwajcaria), Bohdanowi Rodkiewiczowi, Jerzemu Rzędowskiemu (Meksyk) i Zofii Starck. Czterech profesorów otrzymało Medal im. W. Szafera za wybitne publikacje naukowe: Krystyna Falińska, Tomasz Majewski, Alicja Szweykowska i Jerzy Szweykowski, a 10 osób i instytucji zostało uhonorowanych Medalem im. B. Hryniewieckiego za popularyzację wiedzy botanicznej: Urszula Bielczyk (za zorganizowanie wystawy porostów), R. Demski (reżyser – za filmy przyrodnicze), Zbigniew Gutowski (za zorganizowanie Ogrodu Botanicznego na Kaszubach), Janusz Hereźniak, Zbigniew Podbielkowski, Zofia Radwańska-Paryska, Alina Skirgiełło, Zofia Starck, Muzeum im. K. Kluka w Ciechanowcu, Wydawnictwo ZG LOP (za upowszechnianie wiedzy botanicznej).

2. Zebrania Komisji i Sekcji

Tegoroczne ogólnopolskie spotkania sekcji połączone z sympozjami naukowymi zorganizowanymi w ramach 50. zjazdu PTB (Omówiono je w punkcie II.3.).

3. Nowe władze Polskiego Towarzystwa Botanicznego zostały wybrane w czasie Walnego Zgromadzenia odbytego w Krakowie 26.06.1995. Ich skład podano poniżej:

Prezydium:
 prezes: prof. dr hab. Stefan Zajączkowski
 wiceprezes: prof. dr hab. Stanisław Cieśliński
 sekretarz generalny: doc. dr hab. Zbigniew Mirek
 z-ca sekretarza: dr Barbara Sudnik-Wójcikowska
 skarbnik: dr Jacek Zakrzewski
 z-ca skarbnika: dr Anna Drozdowicz
 redaktor wydawnictw PTB:
 prof. dr hab. Krystyna Czyżewska
 opiekun Biblioteki Głównej i Archiwum:
 prof. dr hab. Tomasz Majewski
 osoba odpowiedzialna za popularyzację wiedzy
 botanicznej: prof. dr hab. Maria Ławrynowicz
 członek Prezydium: prof. dr Alina Skirgiełło

W wyniku głosowania, w którym uczestniczyło 98 osób, wybrano też czterestu członków Zarządu Głównego PTB:

prof. dr hab. Stanisław Balcerkiewicz
 prof. dr hab. Anna Bujakiewicz
 prof. dr hab. Stanisław Cieśliński
 prof. dr hab. Krystyna Czyżewska
 dr Anna Drozdowicz
 prof. dr hab. Maria Grochowska
 prof. dr hab. Krzysztof Jędrzejko
 dr Dorota Kubowicz (zmarła 15.VIII.1995)
 prof. dr hab. Maria Ławrynowicz
 prof. dr hab. Tomasz Majewski
 doc. dr hab. Zbigniew Mirek
 prof. dr hab. Krzysztof Rostański
 dr Barbara Sudnik-Wójcikowska
 dr Jacek Zakrzewski

Redaktorzy Wydawnictw PTB:

Acta Societatis Botanicorum Poloniae –
 prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski
Acta Agrobotanica – prof. dr hab. Marian Saniewski
Acta Mycologica – prof. dr Alina Skirgiełło
Monographiae Botanicae – prof. dr hab. Krystyna
 Czyżewska
Wiadomości Botaniczne – dr hab. Bogdan Zemanek
Rocznik Dendrologiczny – prof. dr hab. Mieczysław
 Czekalski
Erica – prof. dr hab. Mieczysław Czekalski

Główna Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący – prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski
 z-ca przewodniczącego – prof. dr hab. Zofia Starck
 członkowie: prof. dr hab. Alicja Borowska
 prof. dr hab. Zbigniew Dzwonko
 dr Maria Górską-Zajączkowska
 prof. dr hab. Janina Jakubowska-Gabara

Przed wybraniem centralnych władz Towarzystwa dokonano wyborów w oddziałach i sekcjach. Wykaz przewodniczących i sekretarzy oddziałów oraz sekcji przedstawia tabela 1.

II. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

1. Ważniejsze przedsięwzięcia planistyczno-opiniujące w zakresie dyscyplin objętych działalnością Towarzystwa związane były głównie z pracami na rzecz ochrony przyrody.

– Dwie osoby z Oddziału Gdańskiego brały udział w zorganizowanym przez IUCN spotkaniu państw nadbałtyckich w Rydze, poświęconym opracowywaniu listy zagrożonych gatunków roślin zarodnikowych tych krajów.

– Członkowie Oddziału Krakowskiego w ramach współpracy ze służbami ochrony przyrody uczestniczyli w przygotowaniu projektów rezerwatów przyrody i parków narodowych województw południowych. Pracowali także w komisjach przygotowujących zasady ochrony czynnej na terenach chronionych.

– Członkowie Oddziału Lubelskiego brali udział w tworzeniu nowych rezerwatów i pomników przyrody (np. Polana Krzczonowska) oraz opracowywaniu dokumentacji obszarów chronionych.

– Członkowie Oddziału Łódzkiego uczestniczyli w pracach projektowych dotyczących Jurajskiego Parku Narodowego.

– Członkowie Oddziału Szczecińskiego opracowali dwie ekspertyzy dotyczące zagrożeń, jakie w środowisku przyrodniczym regionu wyrządzić może działalność człowieka związana z nowymi, poważnymi inwestycjami budowlanymi i przemysłowymi.

– Prof. I. Wojciechowski z Sekcji Fykologicznej brał udział w przygotowaniu projektu Poleskiego Parku Narodowego.

– Z Wojewódzkimi Komisjami Ochrony Przyrody, Ligą Ochrony Przyrody, Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym, Polskim Klubem Ekologicznym oraz innymi organizacjami i różnymi fundacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska współpracowali członkowie Oddziałów: Bydgoskiego, Kieleckiego, Krakowskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Olsztyńskiego, Skierniewickiego, Toruńskiego.

– W pracach rad naukowych parków narodowych i krajobrazowych uczestniczyli członkowie oddziałów: Gdańskiego, Kieleckiego, Krakowskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Skierniewickiego, Szczecińskiego i Śląskiego; członkowie Oddziału Gdańskiego pracowali ponadto w Radzie Naukowo-Społecznej Parków

Tabela 1. Wykaz przewodniczących i sekretarzy oddziałów

Oddział	Przewodniczący	Sekretarz
O. Białostocki	dr Ilona Lengiewicz	brak danych
O. Bydgoski	dr Maciej Korczyński	mgr inż Grzegorz Żurek
O. Gdański	dr hab. Małgorzata Latałowa	mgr Joanna Jarosińska
O. Kielecki	dr Małgorzata Jankowska-Błaszczuk	dr Maria Skalska
O. Krakowski	dr hab. Andrzej Jankun	dr Józef Mitka
O. Lubelski	dr hab. Bożenna Czarnańska	dr hab. Elżbieta Weryszko-Chmielewska
O. Łódzki	dr hab. Janusz Hereźniak	mgr Anna Knopik
O. Olsztyński	prof. dr hab. Benon Polakowski	mgr inż. Magdalena Woźniak
O. Poznański	prof. dr hab. Maciej Zenkter	dr Barbara Stefaniak
O. Skierniewicki	dr Andrzej Przybyła	mgr Lidia Sas
O. Szczeciński	prof. dr hab. Janina Jasnowska	dr Stefan Friedrich
O. Śląski	prof. dr hab. Tadeusz Kimsa	mgr Anna Orczewska
O. Toruński	dr hab. Wanda Gugnacka-Fiedor	dr Joanna Czaplewska
O. Warszawski	dr hab. Grażyna Garbaczewska	mgr Barbara Łotocka
O. Wrocławski	prof. dr hab. Beata Zagórska-Marek	dr Dorota Kwiatkowska
Sekcja	Przewodniczący	Sekretarz
S. Anatomii Cytologii i Embriologii Roślin	prof. dr hab. Maria Charzyńska	dr hab. Andrzej Jankun
S. Briologiczna	prof. dr hab. Maria Krzakowa	?
S. Dendrologiczna	prof. dr Władysław Bugała	dr Tomasz Bojarczuk
S. Fizjologii i Biochemii Roślin	prof. dr hab. Andrzej Podstolski	dr Renata Rogatek-Leszczczyńska
S. Fykologiczna	prof. dr Jadwiga Siemińska	dr Jacek Sanecki
S. Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej	dr Anna J. Kwiatkowska	?
S. Historii Botaniki	dr hab. Alicja Zemanek	dr Piotr Köhler
S. Kultur Tkankowych Roślin	doc. dr hab. Jan J. Rybczyński	dr Rafał Mól
S. Lichenologiczna	prof. dr hab. Wiesław Fałtynowicz	mgr Jolanta Miądlkowska
S. Mikologiczna	prof. dr Alina Skirgiełło	dr Sabina Czyżewska
S. Ogrodów Botanicznych i Arboretów	dr Maria Lankosz-Mróz	dr hab. Bogdan Zemanek
S. Paleobotaniczna	doc. dr hab. Ewa Zastawniak	mgr Grzegorz Worobiec

Krajobrazowych Trójmiejskiego, Kaszubskiego i Wdzydzkiego oraz w Komisji Obszarów Torfowisko-wodnych Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

– Członkowie Oddziałów: Krakowskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Skierniewickiego, Szczecińskiego i Wrocławskiego brali udział w opracowywaniu lub

konsultowaniu projektów rezerwatów przyrody i parków narodowych, planów udostępniania turystycznego obszarów chronionych, przygotowywaniu ekspertyz oraz pracach inwentaryzacyjnych. Profesor R. Olaczek pełnił funkcję Przewodniczącego Państwowej Rady Ochrony Przyrody, a prof. M. Ławrynowicz – wiceprzewodniczącej Komisji Ochrony Przyrody PAN. Członkowie Oddziału Olsztyńskiego, podobnie jak w latach poprzednich, współpracowali z towarzystwem „Zielone Płuca Polski” uczestnicząc w seminariach i w programie koncepcyjnym. Ponadto członkowie Oddziału Bydgoskiego uczestniczyli w II Forum Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wygłaszając 3 referaty, a członkowie Oddziału Gdańskiego uczestniczyli w połączonym zebraniu Komitetu Ochrony Przyrody PAN i Państwowej Rady Ochrony Przyrody „Ochrona Puszczy Białowieskiej” w Białowieży.

2. Przykłady zakończonych, finansowanych przez Towarzystwo prac naukowo-badawczych.

Towarzystwo nie finansuje projektów badawczych. Zarząd Główny koordynuje jedynie plany pracy sekcji i oddziałów. Niemniej, Sekcja Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej od kilku lat patronuje programowi „Crypto”, realizowanemu pod kierownictwem prof. J. B. Falińskiego na terenie Puszczy Białowieskiej.

3. Przykłady ważniejszych konferencji, sympozjów, kolokwium mających istotne znaczenie dla środowiska naukowego i rozwoju określonych dyscyplin naukowych.

Podczas 50. Zjazdu PTB w Krakowie (26.06–1.07.1995) odbyły się spotkania następujących sekcji: – Anatomii, Cytologii i Fizjologii Roślin.

– Fizjologii i Biochemii Roślin – uczestniczyło ok. 200 osób, wygłoszono 24 referaty, zaprezentowano 107 plakatów.

– Fykologicznej – obejmowało ono sesje referatową i posterową, zebranie członków Sekcji, a także konferencję terenową na Podhalu, w której udział wzięło 57 osób.

– Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej, w czasie trwania której przedstawiono 15 referatów i 30 posterów.

– Historii Botaniki – wygłoszono 5 referatów, a jeden z nich został zaprezentowany przez gościa z Kijowa.

– Lichenologicznej – wzięło w nim udział 32 lichenologów, wygłaszając 8 referatów i przedstawiając 5 posterów. Ponadto w ramach pozjazdowych spotkań terenowych mgr Paweł Czarnota zorganizował w Gorcach XI Zjazd Lichenologów Polskich. Miał on charakter roboczy i zgromadził 23 uczestników.

– Ogrodów Botanicznych i Arboretów – gromadząc

55 osób, które wysłuchały 7 referatów. Zaprezentowano również 21 posterów.

– Paleobotanicznej, która zorganizowała sympozjum „Człowiek i Roślinność Holocenu” z 21 referatami i 11 posterami.

Przez cały rok odbywały się także tradycyjne spotkania w Oddziałach.

Członkowie O. Gdańskiego wspólnie z Katedrą Ekologii Roślin i Ochrony Przyrody Uniwersytetu Gdańskiego zorganizowali sympozjum „Dynamika i ochrona roślinności Pomorza” (28–29.09.1995), które zgromadziło 60 uczestników. Wygłoszono 21 referatów i przedstawiono 7 posterów, a materiały posympozjalne ukazały się drukiem:

Członkowie Oddziału Krakowskiego zorganizowali w roku sprawozdawczym ogólnopolskie spotkanie botaników – jubileuszowy 50. Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego (Kraków i wycieczki terenowe w Bieszczady, Gorce, Pieniny, na Sądecczyznę, do Ojcowskiego Parku Narodowego, Puszczy Niepołomickiej, Kotliny Nowotarskiej i w Tatry), który stanowił szerokie forum prezentacji dorobku poszczególnych ośrodków botanicznych i okazję do spotkania i wymiany myśli dla delegatów i zaproszonych gości.

Członkowie Oddziału Lubelskiego współorganizowali w 1995 roku 3 spotkania naukowe. Pierwsze to „7th Conference of Plant Embryologists of Czech Republic, Slovakia and Poland” (14–16.09.1995, Lublin). W konferencji udział wzięło 80 osób (w tym 22 uczestników zagranicznych), wygłoszono 20 referatów i przedstawiono 24 postery. Drugim była I Ogólnopolska Konferencja „Teoretyczne i praktyczne aspekty allelopatii” (11–12.10.1995, Puławy) z 50 uczestnikami (2 gości zagranicznych) oraz 29 referatami i posterami, z której materiały pokonferencyjne ukazały się mają w 1996 r. Trzecim spotkaniem była międzynarodowa konferencja „Procesy fotochemiczne u roślin w warunkach stresów środowiskowych” (6–9.06.1995, Kazimierz Dolny). W tej ostatniej uczestniczyły 62 osoby (10 gości zagranicznych), zaprezentowano 9 referatów i 27 posterów, a materiały pokonferencyjne ukazały się w *Acta Physiologiae Plantarum* 17(2).

W Oddziale Łódzkim powołano 14.11.1995 Sekcję Mikologiczną, liczącą 10 członków. Ponadto członkowie Oddziału Łódzkiego zorganizowali uroczyste seminarium z okazji Jubileuszu 50-lecia istnienia Oddziału Łódzkiego (14.12.1995, Łódź) oraz uczestniczyli w 11 różnych spotkaniach krajowych np. „Gatunkowa i obszarowa ochrona przyrody w Polsce Środkowej” (7–9.04.1995, Łódź), „Ekspan-

sywne chwasty segetalne” (22–23.06.1995, Bydgoszcz) czy „Ekologiczny system miejskich terenów zieleni i krajobrazu” (28–30.09.1995, Łódź).

Członkowie Oddziału Olsztyńskiego nie organizowali w 1995 roku żadnych spotkań naukowych, uczestniczyli natomiast w kilku krajowych np.: „XVIII Krajowa Konferencja Naukowa – Przyczyny i źródła zachwaszczenia pól uprawnych”, (22–23.06.1995), Zjazd Polskiego Towarzystwa Ekologicznego (25–26.11.1995, Lublin), ogólnopolska konferencja „Edukacja ekologiczna wobec współczesności i wyzwań przyszłości”, (09.1995, Opole-Pokrzywna).

Członkowie Oddziału Poznańskiego współorganizowali dwa spotkania naukowe w kraju: „II Warsztaty Fizjologii i Biochemii Roślin” (14–15.09.1995, Poznań) oraz „V Sesję terenową Sekcji Mikologicznej”, (19–22.09.1995, Zielonka k. Poznania).

Członkowie Oddziału Skierniewickiego nie organizowali konferencji naukowych, a w ramach swojej działalności zawodowej wygłosili 66 referatów i zaprezentowali 64 posterki na różnych krajowych spotkaniach naukowych.

Członkowie Oddziału Szczecińskiego nie organizowali żadnych spotkań naukowych.

Kilku członków Oddziału Śląskiego współorganizowało konferencję naukową „Przyroda województwa bielskiego” (18.10.1995, Bielsko-Biała), w której uczestniczyło 38 osób, zaprezentowano 4 referaty i 32 posterki, a materiały pokonferencyjne ukazać się mają w 1996 roku.

Członkowie Oddziału Toruńskiego nie organizowali w roku sprawozdawczym żadnych spotkań naukowych.

Niezależnie od konferencji związanych z 50. Zjazdem PTB, odbywały się także inne spotkania.

Członkowie Sekcji Dendrologicznej uczestniczyli w spotkaniu roboczym „Ekologiczna obudowa planowanej sieci autostrad w Polsce” (23.03.1995, Kórnik), które zgromadziło 30 osób. Będąc efektem dyskusji postulaty z tego spotkania przekazano na ręce wicepremiera R. Jagielińskiego – Ministra Rolnictwa, dr W. Jaworskiego z Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz mgr inż. A. Patalasę z Agencji Budowy Autostrad. Działacze, wydzielonej w obrębie Sekcji, Grupy „Rośliny wrzoso-wate” odbyli swoje spotkanie w Bielsku-Białej (19–21.05.1995).

Członkowie Sekcji Fizjologii i Biochemii Roślin organizowali lub współorganizowali m.in. sympozjum „Transdukcja sygnałów w komórce roślinnej” (12.05.1995, Warszawa; 85 osób, 4 referaty w tym jeden wygłoszony przez gościa zagranicznego), ogólnopolską konferencję „II Warsztaty Fizjologii i Bio-

chemii Roślin” (14–15.09.1995, Poznań; 160 osób, 27 referatów, 95 posterów). Członkowie Sekcji uczestniczą w pracach licznych komisji KBN oraz komitetów przy II i V Wydziale PAN.

Członkowie Sekcji Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej kontynuowali w roku sprawozdawczym serię ogólnopolskich seminariów geobotanicznych w Warszawie, organizując cztery spotkania pod wspólnym hasłem „Dziedzictwo i przyszłość geobotaniki”. Na rok 1995 przypadło także zakończenie pierwszego etapu syntezy badań nad problemem „Rola roślin zarodnikowych w strukturze zbiorowisk leśnych”. Efektem trwających 8 lat prac (18 specjalistów ze wszystkich prawie ośrodków botanicznych w kraju) będzie synteza pod redakcją J. B. Falińskiego i W. Mułenki, która ukaże się drukiem jako specjalny tom *Phytocoenosis*.

Członkowie Sekcji Historii Botaniki, oprócz prowadzenia niezależnej działalności w oddziałach, zorganizowali w Krakowie (23.11.1995) wspólne posiedzenie Sekcji i Oddziału Krakowskiego z dwoma referatami poświęconymi działalności naukowej prof. Władysława Szafera oraz prezentacją filmu W. Puchalskiego o Profesorze. W Bibliotece Jagiellońskiej zorganizowano wystawę „Historia ilustracji botanicznej”.

Członkowie Sekcji Kultur Tkankowych Roślin wzięli udział w XVI Zjeździe Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (20–21.10.1995, Warszawa) oraz III Ogólnopolskiej Konferencji Hodowli Tkanek (12–14.10.1995, Kraków).

Działalność naukowa Sekcji Ogrodów Botanicznych i Arboretów przejawiała się we współorganizowaniu i uczestnictwie w sympozjach organizowanych przez ogrody botaniczne i arboreta. W roku sprawozdawczym były to m. in.: sympozjum z okazji 15-lecia Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Bydgoszczy (11–12.05.1995, Bydgoszcz) z wyjazdem terenowym do rezerwatu „Cisy staropolskie” w Wierzchlesie (Bory Tucholskie), Tucholskiego Parku Krajobrazowego i uroczysk w dolinie Brdy oraz sympozjum z okazji 25-lecia Ogrodu Botanicznego PAN w Powsinie (7–9.09.1995) na temat „Wykorzystanie roślin i ogrody botaniczne u progu XXI wieku” połączone z ekspozycją roślin szklarniowych i wystawą „Floralia 1995”.

III. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE POPULARYZACJI WIEDZY BOTANICZNEJ

– Zajęcia pokazowe dla uczniów oraz nauczycieli szkół podstawowych i średnich oraz udostępnianie kolekcji do celów dydaktycznych prowadzili członkowie oddziałów: Bydgoskiego, Gdańskiego, Krako-

wskiego, Łódzkiego, Olsztyńskiego, Poznańskiego, Szczecińskiego, Toruńskiego, Wrocławskiego i sekcji: Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin, Lichenologicznej, Mikologicznej.

– Kursy, szkolenia, wykłady dla słuchaczy studiów podyplomowych czy też Uniwersytetu III Wieku, strażników SOP, wykłady i prelekcje dla publiczności (np. w ogrodach botanicznych Krakowa, Warszawy, Wrocławia, Powsina i in.) – członkowie oddziałów: Gdańskiego, Kieleckiego, Krakowskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Szczecińskiego oraz sekcji: Ogrodów Botanicznych i Arboretów, Mikologicznej, Paleobotanicznej.

– Udział w audycjach radiowych i telewizyjnych oraz artykuły w prasie, a także praca w radach redakcyjnych czasopism przyrodniczych – członkowie oddziałów: Kieleckiego, Krakowskiego, Łódzkiego, Olsztyńskiego, Poznańskiego (artykuły w *Kwietniku*), Szczecińskiego, Śląskiego, Toruńskiego a także członkowie sekcji: Ogrodów Botanicznych i Arboretów (artykuły w *Kwietniku*, *Kwiatach*, *Bądź zdrow*), Fykologicznej, Mikologicznej, Paleobotanicznej; komentarze do filmów przyrodniczych (O. Łódzki).

– Organizowanie konkursów (O. Łódzki oraz Sekcja Dendrologiczna – coroczny konkurs dendrologiczny dla młodzieży szkolnej) oraz udział w pracach związanych z organizacją i przeprowadzeniem eliminacji Olimpiady Biologicznej – członkowie Oddziałów: Gdańskiego, Kieleckiego, Krakowskiego, Łódzkiego, Szczecińskiego, Wrocławskiego oraz sekcji: Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin, Ogrodów Botanicznych i Arboretów.

– Wycieczki i zajęcia terenowe dla uczniów, studentów i innych zainteresowanych – członkowie oddziałów: Gdańskiego, Kieleckiego, Krakowskiego, Lubelskiego, Olsztyńskiego, Poznańskiego, Szczecińskiego, Toruńskiego oraz sekcji: Ogrodów Botanicznych i Arboretów.

– Konsultacje w zakresie nomenklatury botanicznej i pomoc w oznaczaniu roślin, porady dla grzybiarzy, działkowców, pszczelarzy i in. – członkowie oddziałów: Bydgoskiego, Krakowskiego, Lubelskiego, Olsztyńskiego oraz sekcji: Ogrodów Botanicznych i Arboretów, Fykologicznej i Mikologicznej.

– Pokazy, wystawy – członkowie Oddziałów: Krakowskiego, Lubelskiego, Łódzkiego (9 wystaw), Poznańskiego oraz sekcji: Ogrodów Botanicznych i Arboretów, Lichenologicznej, Mikologicznej, Paleobotanicznej.

– Współpraca z organizacjami i instytucjami popularyzującymi naukę: z Bydgoskim Centrum Edukacji Ekologicznej (członkowie Oddziału Bydgoskiego), z Regionalnym Ośrodkiem Edukacji Ekologicznej w

Krakowie w zakresie popularyzacji wiedzy botanicznej i ochrony przyrody (udział w Targach Edukacyjnych zorganizowanych przez Regionalny Ośrodek Edukacji Ekologicznej 2–3.09.1995) – O. Krakowski, S. Ogrodów Botanicznych i Arboretów).

– Autorami hasel botanicznych do „Popularnej Encyklopedii Powszechnej” oraz konsultantami tomów Encyklopedii Geograficznej byli członkowie Oddziału Krakowskiego i Sekcji Ogrodów Botanicznych i Arboretów

Inne ciekawe formy popularyzowania wiedzy botanicznej:

– monitoring aeropalinologiczny oraz współpraca z lekarzami w zakresie profilaktyki i leczenia alergii pyłkowej (O. Gdański i Krakowski) oraz współpraca z Ośrodkiem Badania Alergenów Środowiskowych w Warszawie (O. Lubelski)

– prowadzenie prywatnego Gołubieńskiego Ogrodu Botanicznego, pełniącego także ważną funkcję dydaktyczną i popularyzatorską w regionie (O. Gdański)

– produkcja i rozpowszechnianie filmów video o tematyce botanicznej (Ogród Botaniczny UJ w Krakowie i członkowie O. Szczecińskiego)

– udział w programie dydaktycznym „Czysta Wisła”, którego celem jest włączenie uczniów szkół podstawowych i średnich do aktywnego uczestnictwa w monitoringu i ochronie środowiska – członkowie Sekcji Lichenologicznej. Członkowie tej sekcji są autorami książki „Wykorzystanie porostów do oceny zanieczyszczenia powietrza”, która została już oddana do druku, a przeznaczona jest głównie dla uczniów i nauczycieli szkół.

– Oddział Sekcji Dendrologicznej w Poznaniu wraz z pracownikami Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku zorganizował w Arboretum Kórnickim „Dni Różanczników i Azalii” (27–28.05.1995). Arboretum odwiedziło wówczas 3500 osób zainteresowanych uprawą tych roślin.

IV. WSPÓŁPRACA NAUKOWA Z ZAGRANICĄ

Sekcje.

Około 20 osób z Sekcji Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin należy do International Association of Sexual Plant Reproduction Research, a prof. J. Bednara jest członkiem Prezydium tego stowarzyszenia.

Sekcja Fizjologii i Biochemii Roślin (145 członków) należy do Federacji Europejskich Towarzystw Fizjologii Roślin (FESPP). Jedną osobą jest redaktorem *FESPP Newsletter* i reprezentuje polską Sekcję we władzach IAPP.

Członkowie Sekcji Fykologicznej uczestniczyli w

Tabela 2. Oddziały Polskiego Towarzystwa Botanicznego w 1994 r. (znak zapytania oznacza dane niepewne lub ich brak)

Nr	Nazwa Oddziału	Członkowie							Posiedzenia naukowe				Liczba członków wspierających
		Liczba członków			razem	przyjęto	skreślono, wystąpiło	zmarło	liczba posiedzeń	liczba referatów	Liczba prelegentów		
		zwyczajni	nadzwyczaj.	honorowi							krajowych	zagranicznych	
1.	Białostocki	brak danych odnoszących się do roku 1995											
2.	Bydgoski	10	25	–	35	–	–	–	3	12	razem 6		–
3.	Gdański	46	9	–	56	1	–	–	7	26	5?	?	–
4.	Kielecki	28	3	–	31	2	–	–	2	2	2	–	–
5.	Krakowski	132	13	1	146	8	6	2	29	31	36	2?	–
6.	Lubelski	90	–	2	92	4	2	2	8	8	10	2	–
7.	Łódzki	61	32	1	94	9	8	1	?	?	?	1	1
8.	Olsztyński	33	7	–	40	1	–	–	5	5	?	?	–
9.	Poznański	140	69	–	209	9	6	1	29	29	29	–	–
10.	Skierniewicki	36	8	1	45	–	1	1	15	15	14	–	1
11.	Szczeciński	18	22	–	40	3	–	–	7	15	17	–	2
12.	Śląski	21	18	–	69	5	–	1	5	?	7	–	–
13.	Toruński	41	12	–	53	3	1	1	11	11	razem 23		–
14.	Warszawski	215	62	5	282	22	26	3	8	9	9	–	3
15.	Wrocławski	103	15	4	122	3	3	1	10	10	10	1	–
	RAZEM	1004	295	15	1314	70	52	10	139	173	173		7

kilku sympozjach, konferencjach, warsztatach naukowych i odbywali staże zagraniczne (Helsinki, Innsbruck, Jurmala – Łotwa, Frankfurt nad Menem). Dwie osoby są członkami Zarządu International Phycological Society, a prof. J. Siemińska została powołana do Komitetu Organizacyjnego I Kongresu Europejskich Fykologów w Kolonii w 1996 r. oraz Komitetu Organizacyjnego 6th International Phycological Congress, który odbędzie się w Holandii w 1997 r.

Członkowie Sekcji Historii Botaniki uczestniczyli w dwóch międzynarodowych sympozjach: „Orti botanici: passato, presente, futuro” (29.06.1995, Padwa, Włochy) i „Mendel forum 1995” (14.07.1995, Brno, Czechy) oraz w sesji wyjazdowej I Wydziału PAN na Białoruś, gdzie odsłonięto pomnik i otwarto izbę pamięci Ignacego Domeyki w Krupowie k. Lidy.

Członkowie Sekcji Kultur Tkankowych Roślin uczestniczyli w dwóch spotkaniach naukowych o charakterze międzynarodowym organizowanych w kraju (Lublin, Poznań). W ramach współpracy międzynaro-

dowej członkowie Sekcji, po opłaceniu składek do International Association for Plant Tissue Culture, otrzymują nowe czasopismo *Plant Tissue Culture and Biotechnology*.

Członkowie Sekcji Lichenologicznej prowadzą współpracę z kilkoma lichenologicznymi towarzystwami naukowymi np.: British Lichen Society, Nordic Lichen Society czy International Association for Lichenology. Jedna osoba odbyła staż naukowy w Helsinkach, a dwie uczestniczyły w spotkaniu terenowym Nordic Lichen Society w Jutlandii (06.1995) oraz na Wyspach Owczych (08.1995).

Członkowie Sekcji Mikologicznej biorą udział w życiu naukowym międzynarodowej społeczności mikologów uczestnicząc m. in. w programie „Copernicus” (kier. prof. M. Ławrynowicz), konferencjach międzynarodowych (np. w Ołomuńcu). Uczestniczącą w Kongresie Europejskich Mikologów w Holandii prof. M. Ławrynowicz wybrano na czteroletnią kadencję do Europejskiej Rady d/s Zachowania Grzy-

Tabela 3. Sekcje Polskiego Towarzystwa Botanicznego w 1994 (znak zapytania oznacza dane niepewne lub ich brak).

Nr	Sekcja	Data wyboru obecnych władz	Liczba członków	Spotkania ogólnosekcyjne			Udział w spotkaniach międzynarodowych	
				liczba spotkań	śred. liczba uczestników	liczba referat. i posterów	liczba spotkań	liczba osób
1.	Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin	7.11.1992	91	1	?	?	3?	?
2.	Briologiczna	06.1995	?	?	?	?	?	?
3.	Dendrologiczna	8.06.1994	ok. 100	3	?	?	?	?
4.	Fizjologii i Biochemii Roślin	15.09.1994	272	3	?	96	?	?
5.	Fykologiczna	29.05.1993	86	1	–	8	5	4
6.	Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej	04.1995	120	4	?	9	?	?
7.	Historii Botaniki	12.03.1992	28	2	?	7	3	2
8.	Kultur Tkankowych Roślin	23.09.1994	25	2	?	?	2	?
9.	Lichenologiczna	28.06.1995	40	2	24	?	2	2
10.	Mikologiczna	27.06.1995	125	1?	–	8?	2?	?
11.	Ogrodów Botanicznych i Arboretów	23.09.1993	67	3	–	19	?	?
12.	Paleobotaniczna	13.03.1994	52	1	44	16	11	8

bów (ECCF), a do Stałego Komitetu d/s Europejskich Mikologów wytypowana została prof. A. Skirgiełło. Członkowie Sekcji przyjmowali w Borach Tucholskich mikologów brytyjskich, a jedna osoba odbyła wyprawę mikologiczną na północny Ural.

Członkowie Sekcji Paleobotanicznej brali udział w kilkunastu spotkaniach naukowych o charakterze międzynarodowym (Berlin, Drezno, Wilhelmshaven – Niemcy, La Londe des Maures – Francja, Nankin – Chiny, Guo, Blekinge, Sztokholm – Szwecja i in.).

Oddziały.

Oddział Gdański – współpraca z International Association for Plant Taxonomy.

Członkowie Oddziału Lubelskiego (14 osób) uczestniczyli w 9 spotkaniach naukowych poza granicami kraju oraz odbyli kilkumiesięczne staże naukowe (2 osoby) na Uniwersytecie w Bonn. Ponadto prowadzona jest od kilku już lat współpraca z Department of Plant Physiology Uniwersytetu w Umeå (Szwecja) oraz Instytutem Biologii Rozwoju w Kolonii.

Członkowie Oddziału Łódzkiego uczestniczyli w 7 spotkaniach na forum międzynarodowym. Warto odnotowania są m. in.: międzynarodowe sympozjum

organizowane przez UNESCO, MAB i Uniwersytet Łódzki „Fish and Land/Inland Water Ecotones (FLIWE)” (22–24.05.1995, Zakopane), „12th Congress of European Mycologist” (3–7.09.1995, Wageningen, Holandia), „25th Annual Meeting of Working Group Soil – to – Plant Transfer” organizowany przez European Society for New Methods in Agriculture Research (ESNA) i International Union of Radioecology (IUR) – 15–19.09.1995, Castelnuovo Fogliani, Piacenza, Włochy.

Członkowie Oddziału Olsztyńskiego wzięli udział w dwóch międzynarodowych spotkaniach naukowych organizowanych w Polsce. Jednym z nich była konferencja „Shallow Lakes”, 21–26.08.1995, Mikołajki.

Członkowie Oddziału Poznańskiego uczestniczyli w trzech spotkaniach o charakterze międzynarodowym (Anglia, Francja, Polska – Lublin). Ponadto w oddziale realizowana jest współpraca polsko-francuska z RCAP ENS – Lyon w zakresie embriologii roślin.

Na konferencjach zagranicznych członkowie Oddziału Skierniewickiego wygłosili 15 referatów i przedstawili 29 posterów.

Członkowie Oddziału Szczecińskiego wzięli udział w trzech konferencjach międzynarodowych i prowadzili wycieczkę w Dolinie Dolnej Odry (3.06.1995) dla uczestników sympozjum na temat wspólnego planu ochrony parku przygranicznego „Dolina Dolnej Odry”. Ponadto prowadzą współpracę z Technicznym Uniwersytem w Berlinie i Uniwersytem w Utrechcie (Holandia).

Trzech członków Oddziału Śląskiego uczestniczyło w spotkaniach międzynarodowych w Regensburgu i Schwäbisch-Gmünd (Niemcy), a jeden odbył dwa staże zagraniczne w Zvolen na Słowacji i na Uniwersytecie w Monachium (Niemcy).

Dr hab. A. Barcikowski z Oddziału Toruńskiego objął kierownictwo naukowe Ogólnopolskiej Wyprawy na Antarktydę od listopada 1995. Członkowie tego oddziału uczestniczyli w 14th International Workshop on the Cell Nucleus in Liege (Belgia), a jedna osoba odbyła staż naukowy w Ordynariat für Holzbiologie Uniwersytetu w Hamburgu.

Członkowie Oddziału Warszawskiego (9 osób) brali czynny udział w sześciu spotkaniach naukowych o charakterze międzynarodowym, z których cztery zostały zorganizowane w kraju, pozostałe zaś dwa w Reading (Wlk. Brytania) i Montpellier (Francja). Zaprezentowali w czasie tych spotkań 2 referaty i 5 posterów.

Pracownicy katedry prowadzonej przez prof. J. Fabiszewskiego z Oddziału Wrocławskiego nawiązali współpracę z nowo utworzonym uniwersytem w Cottbus. Poczyniono również przygotowania w celu nawiązania współpracy z Instytutem IPK w Gatersleben, a jedna osoba przebywała w Department of Computer Science, University of Calgary w Kanadzie. Planowane jest utworzenie międzynarodowego zespołu badawczego zajmującego się morfogenezą roślin w oparciu o fundusze European Science Foundation oraz zorganizowanie minisympozjum poświęconego modelowaniu filotaksji. Prof. B. Zagórska-Marek wybrana została członkiem Rady Redakcyjnej biuletynu IAWA. Nawiązano również współpracę z biologami i geografami z uniwersytetu we Lwowie i zaplanowano zorganizowanie w 1996 r. wspólnej konferencji poświęconej ochronie środowiska.

V. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W 1995 roku Towarzystwo prowadziło działalność wydawniczą korzystając z pomocy finansowej KBN. Z funduszków przyznanych na 1995 r. wydano ogółem 180 arkuszy wydawniczych:

- *Acta Societatis Botanicorum Poloniae* vol. 64, fasc. 1–4, (łącznie 64 arkusze)

- *Wiadomości Botaniczne* vol. 39, fasc. 1/2, 3/4 (łącznie 27 arkuszy)
- *Acta Mycologica* vol. 30, fasc. 1, 2 (łącznie 20 arkuszy)
- *Acta Agrobotanica* vol. 48, fasc. 1, 2 (łącznie 16 arkuszy)
- *Rocznik Dendrologiczny* vol. 43 (13 arkuszy)
- *Monographiae Botanicae* vol. 77, 78 (20 arkuszy)
- *Biuletyn Ogrodów Botanicznych, Muzeów i Zbiorów* vol.4 (10 arkuszy)
- *Erica* nr 6 (rocznik) – 10 arkuszy

Funkcje redaktorów naczelnych poszczególnych wydawnictw PTB pełnią obecnie następujące osoby:

- prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski – *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*
- dr hab. Bogdan Zemanek – *Wiadomości Botaniczne*
- prof. dr Alina Skirgiełło – *Acta Mycologica*
- prof. dr hab. Marian Saniewski – *Acta Agrobotanica*
- prof. dr hab. Mieczysław Czekalski – *Rocznik Dendrologiczny*
- prof. dr hab. Krystyna Czyżewska – *Monographiae Botanicae*
- doc. dr hab. Jerzy Puchalski – *Biuletyn Ogrodów Botanicznych, Muzeów i Zbiorów*
- prof. dr hab. Mieczysław Czekalski – *Erica*

Działalność wydawniczą prowadziły również oddziały i sekcje Towarzystwa. Członkowie Oddziału Krakowskiego wydali dwa numery (36 i 37) *Biuletynu Informacyjnego* zawierającego programy posiedzeń „czwartkowych”, ponadto liczne foldery, ulotki, zaproszenia (związane z organizacją 50. Zjazdu PTB w Krakowie). Podobnie jak w latach poprzednich, działacze Sekcji Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej wydawali wewnętrzny biuletyn *Najnowsze Wiadomości Geobotaniczne*. Grupa Robocza Sekcji Dendrologicznej wydała rocznik roślin wrzosowatych *Erica**) nr 6. Wewnętrzne biuletyny i informatory wydają także inne oddziały i sekcje PTB.

VI. BIBLIOTEKA PTB

1. Stan księgozbioru

Opracowany księgozbiór Biblioteki wynosi:
6337 vol. wydawnictw zwartych (w tym 19 starodruków)
18020 odbitek i broszur
19342 vol. 794 tytułów wydawnictw ciągłych

*) Czasopismo o takim tytule wydawane jest równoległe od 1992 r. przez Zapadočeske Museum w Plzeň [*Wiad. Bot.* 39(1/2), 1995].

Tabela 4. Wpływ nabytków Biblioteki PTB opracowanych w roku sprawozdawczym.

Wydawnictwa		Wymiana		Dary	Pre-n., wyd. PTB	Razem vol.	Wartość
		zagranica	polska				
zwarte	książki	8	11	5		24	470,82
	odbitki	101		138		239	
ciągłe	tytuły	141	11	11	7	170	16595,73
	egzemplarze	493	35	29	15	572	
Razem (vol., zł)						1005	17066,55

2. Gromadzenie zbiorów

Gromadzenie zbiorów w 1995 roku oparte było wyłącznie na wpływach z wymiany zagranicznej i krajowej oraz z darów. Biblioteka prenumeruje 2 tytuły czasopism krajowych. Wydawnictwa własne Polskiego Towarzystwa Botanicznego Biblioteka otrzymuje bezpłatnie od Zarządu Głównego PTB.

Wpływ nabytków opracowanych w roku sprawozdawczym przedstawia tabela 3.

Biblioteka przy wycenie wpływów opiera się na aktualnym kursie waluty obcej. W wycenie nie uwzględniono wartości opracowanych odbitek, ponieważ jest niesłychanie trudno wartość tę ustalić. W 1995 r. nie nawiązano żadnych nowych kontaktów dotyczących wymiany, utrzymano jedynie dotychczasowe umowy. Należy wyjaśnić, że zmniejszona liczba wpływających do Biblioteki wydawnictw wynika z faktu dużych opóźnień wydawniczych w krajach byłego obozu socjalistycznego.

Biblioteka wysłała na wymianę 1913 egzemplarzy bieżących wydawnictw PTB i 4 egz. z lat ubiegłych.

W roku sprawozdawczym ukazały się drukiem i zostały wysłane do odbiorców w ramach wymiany zagranicznej i krajowej następujące tytuły wydawnictw PTB:

- *Acta Societatis Botanicorum Poloniae* vol. 63 (1994) fasc. 3/4, vol. 64 (1995) fasc. 1, 2, 3 – po 20 egz. każdego numeru
- *Monographiae Botanicae* vol. 76 (1994) – 149 egz.
- *Acta Agrobotanica* vol. 47 (1994) fasc. 1, 2 – po 75 egz. każdego numeru
- *Acta Mycologica* vol. 29 (1994) fasc. 2 i vol. 30 (1995) fasc. 1 – po 86 egz. każdego numeru
- *Rocznik Dendrologiczny* vol. 42 (1994) – 71 egz.
- *Wiadomości Botaniczne* tom. 36 (1992) fasc. 3/4 i vol. 38 (1994) fasc. 1/2 – po 22 egz. każdego numeru

Biblioteka otrzymała bezpłatnie 1850 egz. wydawnictw bieżących PTB od Zarządu Głównego PTB oraz 198 egz. z lat ubiegłych od różnych ofiarodawców.

3. Opracowanie zbiorów

W okresie sprawozdawczym opracowano:

24 vol. wydawnictw zwartych

170 vol. wydawnictw ciągłych

239 odbitek i broszur.

Uaktualniono wykaz tytułów czasopism otrzymanych przez Bibliotekę PTB znajdujący się w katalogu centralnym Biblioteki Narodowej.

4. Udostępnianie zbiorów

W 1995 roku skorzystało z Biblioteki na miejscu w czytelni 251 osób wypożyczając 209 książek, 561 czasopism i 83 odbitki. Najliczniejszą grupę stanowili pracownicy i studenci wyższych uczelni. Przynależność do PTB zaznaczyło 90 czytelników. Poza Bibliotekę wypożyczono 19 książek, 123 czasopisma i 2 odbitki (w tym, w ramach wypożyczalni międzybiblioteecznej 58 czasopism). Z innych bibliotek wypożyczono dla naszych czytelników 5 pozycji. Biblioteka wykonała 166 fotokopii z różnych pozycji znajdujących się w naszym księgozbiorze na 1330 stronach dla 71 czytelników.

5. Prace porządkowe

Biblioteka nieodpłatnie przekazała Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach: 46 vol. druków zwartych i 35 vol. wydawnictw ciągłych, które były dubletami bądź drukami zbędnymi w naszym księgozbiorze.

6. Inne prace (nie związane z podstawową działalnością biblioteczną).

Biblioteka poza działalnością statutową prowadzi wysyłkę wydawnictw PTB dla członków honorowych Towarzystwa, wysyła egzemplarze reklamowe i recenzyjne oraz prowadzi sprzedaż numerów antykwarycznych. W 1995 roku wysłano do członków honorowych PTB 68 egzemplarzy naszych wydawnictw, a w celach reklamowych 8 egz. Na zamówienia różnych instytucji i osób prywatnych Biblioteka sprzedała 71 egz. czasopism PTB.

7. Sprawy personalne i uwagi ogólne.

Biblioteka zatrudnia w niepełnym wymiarze godzin dwie emerytowane bibliotekarki – jedną na etacie, a drugą na umowę-zlecenie. Dorywczo jest zatrudniona na umowę pomoc do pakowania wydawnictw wydanych w ramach wymiany.

Do połowy 1991 roku Biblioteka PTB miała dwa pełne etaty bibliotekarskie oraz 1/2 etatu magazyniera bibliotecznego. Drastyczne zmniejszenie personelu i utrzymanie tej sytuacji przez 4 lata powodują duże zaległości, zwłaszcza w opracowywaniu wydawnictw zwartych. Z tego samego powodu nie jest przeprowadzane *scontrum*, a mniejsza ilość godzin otwarcia czytelni powoduje zmniejsza możliwość korzystania z naszego unikalnego księgozbioru. Prace Biblioteki ogranicza się do niezbędnych i najbardziej pilnych prac bieżących związanych z utrzymaniem wymiany i opracowaniem czasopism. Częściowym rozwiązaniem tej sytuacji byłoby zatrudnienie nawet na część etatu bibliotekarza, który obecnie pracuje na umowę zlecenie. Zapewniłoby to pewną stabilność w wykonywanych w Bibliotece prac.

VII. DANE LICZBOWE O DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ TOWARZYSTWA W 1995 ROKU

- w roku sprawozdawczym Towarzystwo liczyło 1314 członków, w tym 1004 zwyczajnych, 295 nadzwyczajnych i 15 honorowych; przyjęto 70 nowych członków. skreślono lub wystąpiło z PTB 52 osoby, a 10 członków Towarzystwa zmarło.
- zebrania Zarządu Głównego: 2
- zebrania oddziałów: 139
- działalność naukowa została szczegółowo omówiona w tekście sprawozdania.
- upowszechnianie nauki
 - a) odczyty i prelekcje (w 9 oddziałach i 5 sekcjach)
 - b) audycje radiowe, telewizyjne, artykuły prasowe (w 9 oddziałach i 4 sekcjach)
 - c) wystawy (w 3 oddziałach i 5 sekcjach)
 - d) kursy, konkursy, olimpiady (w 5 oddziałach i 5 sekcjach)
 - e) wycieczki botaniczne (w 5 oddziałach i 1 sekcji)
 - f) konsultacje, ekspertyzy (w 3 oddziałach i 3 sekcjach)
 - g) inne formy tej działalności (w 5 oddziałach i 2 sekcjach)
- biblioteka PTB
 - stan księgozbioru na dzień 31 grudnia 1995:
 - a) 6337 vol. wydawnictw zwartych (w tym 19 starodruków)

b) 18020 odbitek i broszur

c) 19342 vol. i 794 tytułów wydawnictw ciągłych

d) łączna wartość księgozbioru – 17 066,55 zł

Pozostałe informacje syntetyczne zawarte są w tabelach I i 2.

Zbigniew MIREK, Lucyna MUSIAŁ

50. ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO (KRAKÓW, 26 CZERWCA – 1 LIPCA 1995)

50 Congress of the Polish Botanical Society (Cracow, 26 June – 1 July 1995)

W dniach 26 czerwca – 1 lipca 1995 roku odbył się w Krakowie jubileuszowy 50. Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego pod hasłem *Szata roślinna Polski w procesie przemian*. Był to już 5. zjazd PTB tu zorganizowany, poprzednio – w latach 1930, 1935, 1947 i 1973. Składał się z czterech części: zebrania organizacyjnego, uroczystego otwarcia Zjazdu i następującej po nim sesji plenarnej, sesji naukowych I i Sekcji i 5 sympozjów problemowych, oraz konferencji terenowych. Zebrania i sesje odbywały się w salach Wydziału Leśnego i Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej, otwarcie i sesja plenarna – w kinie „Kijów”.

ZEBRANIA ORGANIZACYJNE

W dniu 26 czerwca odbyły się zebrania Prezydium Zarządu Głównego PTB oraz Walne Zebranie Delegatów. W czasie jego trwania ustępujący Zarząd złożył sprawozdanie ze swej działalności i uzyskał absolutorium. Wybrano nowe władze Towarzystwa: Zarząd Główny i Komisję Rewizyjną [*Wiadomości Botaniczne* 40(3/4): 117]. Prezesem ponownie został wybrany prof. dr hab. Stefan Zajączkowski.

OTWARCIE ZJAZDU, SESJA PLENARNA

Uroczystość otwarcia Zjazdu przebiegła zgodnie z tradycją – członkowie Komitetu Honorowego wygłosili liczne przemówienia i przekazali życzenia pomyslnych obrad (fot. 1). Następnie nadano godność Członków Honorowych PTB dziesięciu botanikom: prof. dr hab. Tadeuszowi Baszyńskiemu, prof. dr hab. Januszowi B. Falińskiemu, prof. dr Annie Medweckiej-Kornaś, prof. dr hab. Marianowi Michniewiczowi, prof. dr hab. Romualdowi Olaczkowi, prof. dr hab. Hannie Piotrowskiej, prof. dr hab. Tadeuszowi Reichsteinowi, prof. dr hab. Bohdanowi Rodkiewi-

Fot. 1. Ceremonia otwarcia Walnego Zebrania Delegatów (fot. A. Mróz).

Phot. 1. Opening ceremony of the Delegate General Assembly (phot. A. Mróz),

czowi, prof. dr hab. Jerzemu Rzędowskiemu, prof. dr hab. Zofii Starck, oraz wręczono Medale im. Prof. W. Szafera 4 przyrodnikom: prof. dr hab. Krystynie Falińskiej, prof. dr hab. Alicji Szweykowskiej, prof. dr hab. Jerzemu Szweykowskiemu i prof. dr hab. Tomaszowi Majewskiemu. Medale im. Prof. B. Hryniewieckiego za działalność popularyzatorską wręczono 8 osobom: dr Zofii Radwańskiej-Paryskiej, prof. dr hab. Alinie Skirgiełło, prof. dr hab. Zbigniewowi Podbielkowskiemu, prof. dr hab. Zofii Starck, panu Zbigniewowi Gutowskiemu, dr hab. Januszowi Hereźniakowi, panu Romanowi Demskiemu i dr Urszuli Bielczyk, oraz 2 instytucjom: Muzeum im. K. Kluka w Ciechanowcu i Wydawnictwu ZG LOP.

Na sesję plenarną złożyły się referaty: prof. dr hab. Adama Zająca – *Fakty i idee w badaniach i nauczaniu Profesora Jana Kornasia*, prof. dr hab. Jerzego Szweykowskiego – *Klasyczne działy botaniki (systematyka, fitogeografia, paleobotanika) a biologia molekularna* oraz dr hab. Danuty Zdebskiej – *Rozwój roślin lądowych – nowe fakty i pytania*.

SESJE NAUKOWE

Sesje naukowe rozpoczęły się w dniu 27 czerwca po południu i trwały przez cały następny dzień. Obra-

dy odbywały się w 11 Sekcjach (Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin, Briologicznej, Fizjologii i Biochemii Roślin, Fykologicznej, Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej, Historii Botaniki, Lichenologicznej, Mikologicznej, Ogrodów Botanicznych, Paleobotanicznej, Kultur Tkankowych Roślin) i 5 sympozjach problemowych (1. Ocena aktualnego stanu populacji rzadkich i zanikających w Polsce paprotników i roślin kwiatowych, 2. Człowiek i roślinność holocenu, 3. Mechanizmy dynamiki zbiorowisk leśnych (Fot. 2), 4. Mapa jako forma dokumentu-syntezy w geobotanice, 5. Dynamika roślinności a procesy populacyjne). Ze względu na praktycznych większość posiedzeń odbywała się równolegle. Ogółem podczas Zjazdu wygłoszono 170 referatów i zaprezentowano 307 plakatów (Tab. 1).

KONFERENCJE TERENOWE

W dniach 29 czerwca – 1 lipca odbywały się konferencje terenowe, które trwały od jednego do czterech dni (szczegółowe sprawozdanie patrz str. 130)

UCZESTNICY

Zjazd był największym zgromadzeniem botaników w historii Towarzystwa: uczestniczyło w nim 801 osób, w tym 16 gości zagranicznych (Niemcy – 3,

Tabela 1. Liczby referatów i plakatów w poszczególnych Sekcjach i sympozjach.

Nr	Sekcja	Referaty	Plakaty	Razem
1	Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin	17	24	41
2	Briologiczna	7	7	14
4	Fizjologii i Biochemii Roślin	24	107	131
5	Fykologiczna	4	23	27
6	Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej	15	62	77
7	Historii Botaniki	5	1	6
9	Lichenologiczna	11	5	16
10	Mikologiczna	13	8	21
11	Ogrodów Botanicznych	7	18	25
12	Paleobotaniczna	16	5	21
13	Kultur Tkankowych Roślin	4	19	23
	Sesja plenarna	3	-	3
1	sympozjum	11	4	15
2	sympozjum	7	6	13
3	sympozjum	9	8	17
4	sympozjum	10	patrz Sekcja 6	10
5	sympozjum	7	10	17
	Ogółem:	170	307	477

Słowacja – 2, Ukraina – 7, Węgry – 4). Udział reprezentantów poszczególnych oddziałów i innych ośrodków przedstawia się następująco:

Białystok – 17, Bydgoszcz – 10, Gdańsk – 17, Kielce – 9, Kraków – 179, Lublin – 59, Łódź – 44, Olsztyn – 10, Poznań – 105, Skierniewice – 10, Szczecin – 15, Śląsk – 50, Toruń – 19, Warszawa – 101, Wrocław – 48, Siedlce – 18, Puławy – 6, Kórnik – 19, inne – 50 (w tym: Białowieża – 4, Bielsko-Biała – 1, Biskupiec – 1, Błonie – 3, Chrzanów – 1, Drawno – 2, Drezdenko – 1, Głusków – 1, Gołubice – 1, Goczałko-

wice – 1, Gorzów Wielkopolski – 1, Inowrocław – 1, Jasło – 1, Jelcz – 1, Konin – 1, Kudowa Zdrój – 2, Kutno – 1, Łochowo – 1, Milanówek – 1, Mosina – 1, Niedźwiedz – 2, Ożarów Mazowiecki – 1, Opole – 3, Ostrów Mazowiecka – 1, Otwock – 1, Pruszków – 1, Przemyśl – 3, Raszyn – 1, Rogów – 1, Rozalin – 1, Rudy – 2, Rzeszów – 2, Słupsk – 2, Zwierzyniec – 1).

MATERIAŁY ZJAZDOWE

Opublikowane materiały zjazdowe obejmowały:

- [1] Program 50 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Kraków 26.06–1.07.1995. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków 1995, ss. 51 + nlb. 5.
- [2] MIREK Z., WÓJCICKI J. J. (red.), 1995. Szata roślinna Polski w procesie przemian. Materiały konferencji i sympozjów 50 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Kraków 26.06. – 01.07.1995. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków, ss. 498.
- [3] MIREK Z., WÓJCICKI J. J. (red.), 1995. Szata roślinna Parków Narodowych i Rezerwatów Polski Południowej. Przewodnik Sesji Terenowych 50 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego. *Polish Botanical Studies – Guidebook Series 12*: 248 + nlb. 4.

Na uwagę zasługuje fakt, że materiały te uczestnicy Zjazdu otrzymali jeszcze przed jego rozpoczęciem.

IMPREZY TOWARZYSZĄCE

Obradom Zjazdu towarzyszyły liczne imprezy kulturalne:

1. recital Leszka Długosza w czasie sesji plenarnej (Fot. 3),
2. projekcja filmu „Drzewa” w reżyserii Grzegorza Królikiewicza oraz spotkanie z reżyserem w kinie Warszawa,
3. koncert muzyki renesansowej w szklarni Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego – utwory Johna Dowlanda (1563–1626) wykonał Zespół Muzyki Dawnej *Accademia degli Animosi*,
4. przedstawienie poetyckie w Ogrodzie Botanicznym UJ – „Poezja Krakowskiego Ogrodu Botanicznego” w wykonaniu Teatru Stygmatów (reż. Violetta Zymunt),
5. wystawa twórczości Stowarzyszenia Plastyków Nieprofesjonalnych Ziemi Krakowskiej pt.: „Krakowski Ogród Botaniczny w oczach malarzy” – w szklarni Ogrodu Botanicznego UJ,
6. wystawa w Bibliotece Jagiellońskiej – „Historia ilustracji botanicznej” (współorganizatorem był dr hab. Andrzej Jankun), (patrz *Wiad. Bot.* 40(2): 73–77),
7. wystawa rzeźb mgr Józefa Wróbla – w Muzeum Ogrodu Botanicznego UJ,

8. wystawa rycin i kompozycji roślinnych mgr Elżbiety Nowotarskiej – w Muzeum Ogrodu Botanicznego UJ,

9. wystawa najnowszych mikroskopów firmy Nikon i PZO (zorganizowana przez firmę Precoptic Co.) – w budynku Wydziału Ogrodniczego AR,

10. wystawa i sprzedaż krakowskich wydawnictw przyrodniczych – w holu głównym Wydziału Leśnego AR.

SPONSORZY

1. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
2. Komitet Badań Naukowych
3. Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego
4. Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk
5. Akademia Rolnicza im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
6. Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Krakowa
7. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie
8. Hurtownia Artykułów Szkolnych i Biurowych „KRUK”, Kraków
9. Firma Precoptic Co., Medical & Optical Instruments, Warszawa.

Fot. 2. Obrady Sympozjum „Mechanizmy dynamiki zbiorowisk leśnych” – (fot. W. Rózański).
 Phot. 2. A symposium „Dynamics mechanisms of forest communities” – (phot. W. Rózański).

Fot. 3. Recital Leszeka Długosza (fot. A. Mróz).
 Phot. 3. Recital of Leszek Długosz (phot. A. Mróz).

50. Zjazd PTB był okazją do spotkania się botaników ze wszystkich ośrodków naukowych w Polsce oraz szansą zapoznania się z ich najnowszymi, często nie publikowanymi jeszcze wynikami badań. Był też okazją, poprzez informacje w mediach z jego obrad, do przekazania szerokiej opinii publicznej m. in. danych o szczególnie nasilonej w ostatnim czasie eksterminacji szaty roślinnej (np. budowa przejść granicznych i ich wielohektarowego zaplecza na przyrodniczo cennych terenach przygranicznych) oraz o zagrażającym przyrodzie planom (np. budowy autostrad przez rezerwy, czy organizacji olimpiady w Tatrach).

Piotr KÖHLER

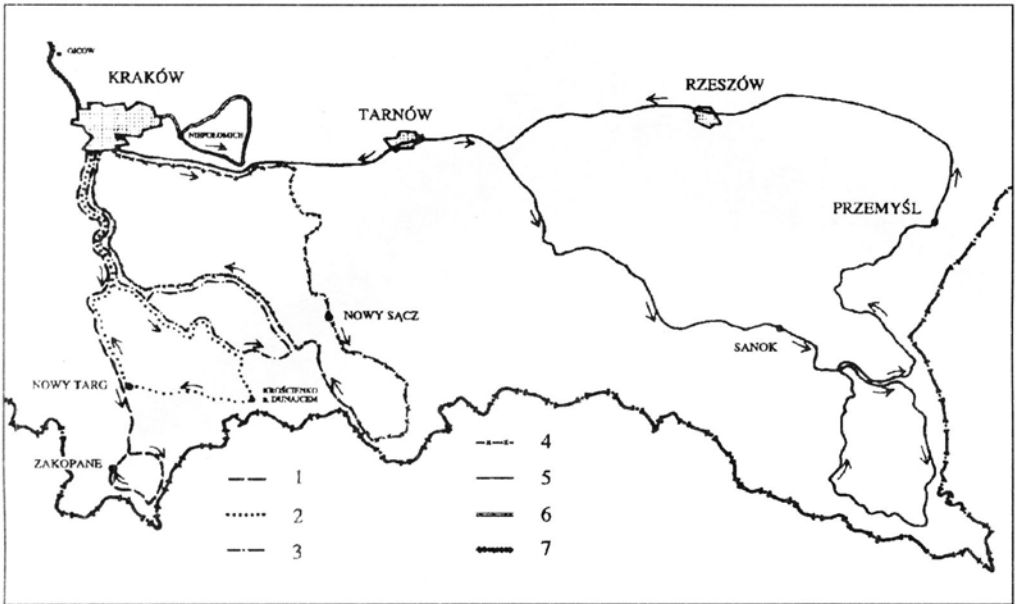
SPRAWOZDANIE Z SESJI TERENOWYCH 50. ZJAZDU POLSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO

Field sessions during the 50th Congress of the Polish Botanical Society

Sesje odbyły się na zakończenie Zjazdu, w dniach 29 czerwca – 1 lipca 95 r. Uczestnikom Zjazdu zaproponowano udział w siedmiu sesjach terenowych, na

obszarach leżących w obrębie kilku jednostek geobotanicznych: Kotliny Sandomierskiej (Puszcza Niepołomska), Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (Ojcowski Park Narodowy), trzech okręgów Karpat Zachodnich, tzn. Tatr i Pienin oraz Beskidów (Gorce, Sądecczyzna), Pogórza Karpackiego (Pogórze Strzyżowskie), a także Karpat Wschodnich (Bieszczady). Poza tym odbyły się dwa spotkania terenowe – lichenologiczne i fykologiczne. Trasy dłuższych wycieczek były zróżnicowane pod względem długości i stopnia trudności, tak by wszyscy chętni mogli wziąć w nich udział. Wszystkie propozycje spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników Zjazdu. Ogółem w sesjach terenowych wzięły udział 702 osoby, przejechano autokarami 7671 km, pieszo pokonano też sporo kilometrów. Trasy wycieczek zaznaczono na ryc. 1.

Charakterystykę szaty roślinnej wymienionych obszarów i szczegółowe opisy tras poszczególnych wycieczek zamieszczono w obszernym, bogato ilustrowanym przewodniku sesji terenowych Zjazdu *Szata roślinna parków narodowych i rezerwatów Polski południowej*, zredagowanym przez Z. Mirka i J. J. Wójcickiego (*Polish Botanical Studies, Guidebook Series 12*, 1995) (Ryc. 2). Wszystkie sesje omówiono zatem w dużym skrócie.

Ryc. 1. Trasy wycieczek 50. Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego. 1 – Tatrzański Park Narodowy, 2 – Pieniny, 3 – Gorce, 4 – Sądeckizna, 5 – Pogórze Karpackie i Bieszczady, 6 – Puszcza Niepołomska, 7 – Ojcowski Park Narodowy.

Fig. 1. Routes of excursions during 50th Congress of the Polish Botanical Society. 1 – Tatra National Park, 2 – Pieniny Mts, 3 – Gorce Mts, 4 – Nowy Sącz region, 5 – Carpathian Foothills and Bieszczady Mts, 6 – Niepołomsce Forest, 7 – Ojców National Park.

PUSZCZA NIEPOŁOMICKA

Wycieczkę poprowadził dr hab. Eugeniusz Dubiel (Instytut Botaniki UJ). Z Krakowa uczestnicy przejechali autokarem przez Nową Hutę, Niepołomsce i Chobot do rezerwatu leśnego „Lipówka”, z dobrze zachowanym grądem *Tilio-Carpinetum*, o wielogatunkowym, około 200-letnim drzewostanie. Inny charakter ma rezerwat „Wiślicko Kobyle”, zwiedzenie którego było drugim punktem programu. Tam uczestnicy zapoznali się z przemianami zbiorowisk występujących we fragmencie starego koryta Wisły. Na skutek znacznego obniżenia poziomu wody w Wiśle w ostatnich latach, z dużego starorzecza pozostało jedynie kilka izolowanych oczek z otwartym lustrem wody. Na obszarze trzeciego rezerwatu „Długosz królewski”, gdzie ma obfite stanowiska rzadka paproć *Osmunda regalis*, dyskutowano nad sposobem czynnej ochrony tego gatunku (Fot. 1). Interesująca była prelekcja dr Doroty Nalepki (Instytut Botaniki PAN), która przybliżyła uczestnikom historię roślinności zachodniej części Kotliny Sandomierskiej w późnym glacie i holocenie. W drodze powrotnej zatrzymano się w Niepołomicach, by obejrzeć piękny, otoczony

arkadami dziedziniec w dawnej letniej rezydencji królewskiej. (S. L.)

OJCOWSKI PARK NARODOWY

Wycieczkę prowadziły prof. dr Anna Medwecka-Kornaś i dr hab. Stefania Loster (Instytut Botaniki UJ). Jej trasa obejmowała najbardziej malowniczą część doliny Prądnika i dużą część doliny potoku Sąspówka. W dolinie Prądnika uczestnicy obejrzeli m.in. resztki łągów nadrzecznych, plantację rzadkiego gatunku brzozy *Betula oycoviensis* i murawy naskalne z *Festuca pallens*, a dłużej zatrzymali się na Górze Koronnej. Ten duży masyw skalny ma zróżnicowaną roślinność – występują tam murawy kserotermiczne, z obfitym stanowiskiem *Stipa joannis*, fragmenty ciepłych zarośli i bór mieszany, wariant z bukiem. Zwiedzono znajdującą się w zboczu Góry jedną z najdłuższych na terenie Parku krasowych jaskiń – Jaskinię Ciemną. W dolinie Sąspówki zwrócono uwagę na dobrze wykształcone płyty grądu, z bogatym w gatunki runem, a także dyskutowano nad przemianami zbiorowisk łąkowych na skutek zmian w sposobach użytkowania. Ostatnim punktem programu był przejazd ze

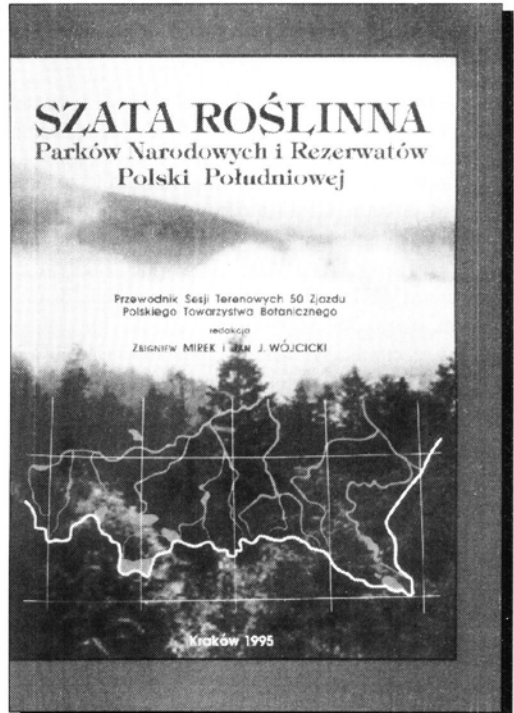
Fot. 1. Uczestnicy wycieczki do Puszczy Niepołomickiej (fot. J. Hereźniak).

Phot. 1. Participants of the excursion to the Niepołomice Forest (phot. J. Hereźniak).

Złotej Góry do Pieskowej Skały, obejrzenie renesansowego Zamku i otoczenia (m.in. Maczugi Herkulesa). Na zakończenie pobytu w Ojcowskim Parku Narodowym uczestnicy mieli możliwość zwiedzenia Muzeum Parku i wysłuchania krótkiej prelekcji na temat działalności dydaktycznej i badań naukowych prowadzonych w Parku. (S. L.)

TATRY

Dwudniową wycieczkę prowadzili dr hab. Halina Piękoś-Mirkowa (Instytut Ochrony Przyrody PAN) i dr hab. Zbigniew Mirek (Instytut Botaniki PAN). Spośród trzech tras głównych przygotowanych do wyboru, w zależności od pogody, wybrano dwie. W pierwszym dniu autokary zawiozły uczestników do Zakopanego, na Głodówkę (gdzie zatrzymano się i podziwiano szeroką panoramę Tatr), a potem do parkingu na Palenicy Białczańskiej. Po przejściu ok. 10 km uczestnicy wycieczki dotarli do Morskiego Oka (1393 m n.p.m.), największego południowego jeziora w Tatrach. Podczas przejścia dookoła M. Oka zwracano uwagę na roślinność piargową po jego południowej stronie. Nocleg zorganizowano w „Salamandrze” w Kościelisku, na zboczach Pasma Gubałowskiego, skąd roztacza się piękny widok na Tatry. Ten dzień zakończył się ogniskiem na Pardołowce (po wschodniej stronie Antałówki) – z kapelą góralską,

Ryc. 2. Karta tytułowa przewodnika.

Fig. 2. Front page of the excursion guide.

śpiewami, pieczoną kielbasą i oczywiście, herbatą góralską (tzn. „z prądem”). Drugi dzień rozpoczął się od wyjazdu kolejką linową na Kasprowy Wierch, z przesiadką na Myślenickich Turniach (1352 m n.p.m.), gdzie w najbliższym otoczeniu stacji rozwija się roślinność synantropijna. Ze szczytu Kasprowego Wierchu trasa prowadziła przełęczą Liliowe (1952 m n.p.m.), dalej przez Hałę Gąsienicową i Boczań do Kuźnic. Po wycieczce uczestnicy zostali zaproszeni do Tatrzańskiej Stacji Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Zakopanem. Tam odbyła się prezentacja prac, pokaz ogrodu doświadczalnego, omówienie problemów zagrożenia i przekształceń środowiska przyrodniczego Parku oraz problemów jego ochrony, a na zakończenie – małe przyjęcie. Wieczorem powrócono autokarami do Krakowa. (Z. M.)

PIENINY

Wycieczkę prowadził prof. Kazimierz Zarzycki wraz z pracownikami Zakładu Ekologii Instytutu Botaniki PAN. Pierwszym punktem w programie było Dębno, leżące przy granicy Pienin, i zwiedzanie drewnianego kościółka z drugiej poł. XV w. – perły malarstwa i architektury gotyckiej. Potem przejechano do Czorsztyna, na teren ukończonej niedawno zapory wodnej na Dunajcu. Historię budowy zbiorników zaporowych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne, prognozę zmian stosunków klimatycznych, wodnych i limnologicznych po napełnieniu zbiorników oraz kilkietapowy program badań naukowych na tym obszarze przedstawił dr J. Wołek. Znad mocno przekształconego i zdewastowanego otoczenia zbiornika uczestnicy wspięli się na wzgórze zamkowe w Czorsztynie, które od 1970 roku jest rezerwatem krajobrazowym. Ma tutaj jedyne stanowisko jeden z dwu endemitów Pienin – *Erysimum piennicum*, ponadto licznie występują takie gatunki kserotermiczne, jak np. *Draba nemorosa* czy *Festuca pallens*. Następnie uczestnicy wycieczki zwiedzili rezerwat krajobrazowy „Biała Woda”, położony w obrębie Małych Pienin. Znajduje się tam kolonia roślin wysokogórskich – reliktyw z ostatniego zlodowacenia, m.in. *Dryas octopetala*. Ostatnim punktem programu było zwiedzanie rezerwatu krajobrazowego „Wąwóz Homole”. Liczne rośliny górskie i kserotermiczne pokazywał mgr Z. Szela. Oglądano także okazy jednego z najbardziej osobliwych gatunków naszej flory – dwulistnika muszowego *Ophrys insectifera*. O swoich badaniach, prowadzonych na licznej populacji tego storczyka w Wąwozie Homole, mówiła mgr U. Korzeniak. (M. K.)

GORCE

Wycieczkę prowadzili: prof. Stefan Michalik (Instytut Ochrony Przyrody PAN), dr Marta Mierzeńska i mgr Marek Kosiński (Instytut Botaniki UJ). Autokarem przejechano z Krakowa przez Myślenice, Stróżę i Mszaną Dolną na Przełęcz Przystół (750 m n.p.m.), skąd rozpoczęła się piesza wycieczka, której trasę poprowadzono głównie przez piętro regla dolnego. Oglądano typowe dla tego piętra zbiorowiska leśne i łąkowe oraz stanowiska wielu interesujących roślin. W rejonie szczytu Kudłonia (1276 m n.p.m.) uczestnicy wycieczki obejrzyli płaty świerczyny górno-reglowej *Piceetum tatricum* oraz – na skałkach piaskowcowych wśród lasu – stanowisko *Saxifraga paniculata* (rośliny ściśle związanej w piętrach reglowych Karpat z siedliskiem szczelin skalnych i mającej w Gorcach charakter reliktu glacialnego). Dalej trasa prowadziła doliną rzeki Kamienicy do Rzek (ok. 700 m n.p.m.). W trakcie wędrowki wzdłuż doliny omawiano przemiany, jakie zaszły tam wskutek budowy drogi i eksploatacji lasów. Wzdłuż całej trasy wycieczki, która w znacznej części wiodła przez obszar Gorczańskiego Parku Narodowego, zwracano uwagę na antropogeniczne przemiany szaty roślinnej: zanik gatunków runa, inwazję roślinności zrębowej, degradację zbiorowisk łąkowych. Z Rzek powrócono autokarami do Krakowa. (M. M.)

SĄDECCZYŻNA

Wycieczkę prowadzili prof. Jerzy Staszkiwicz (Instytut Botaniki PAN) i dr Wojciech Różański (Akademia Rolnicza). Z Krakowa – wzdłuż krawędzi Pogórza Karpackiego – przejechano do Brzeska i dalej w kierunku Krynicy. Od Jurkowa trasa prowadziła doliną Dunajca, wzdłuż dwóch zbiorników zaporowych – Jez. Czchowskiego i Jez. Rożnowskiego. Pierwszy postój był w Tęgoborzu nad Jez. Rożnowskim. Stamtąd uczestnicy wycieczki poszli na szczyt Białowodzkiej Góry (617 m n.p.m.) (Fot. 2). Po drodze otwierał się piękny widok na Jez. Rożnowskie i jego najbliższe otoczenie. Na Białowodzkiej Górze znajduje się rezerwat leśny – na bardzo stromym, skalistym zboczu rośnie ciepły las bukowy z *Quercus petraea* i *Sorbus torminalis* – bardzo rzadkim gatunkiem w Polsce, oraz licznymi gatunkami kserotermicznymi w runie. Tutaj rozwinęła się żywa dyskusja nad przynależnością fitosocjologiczną tego zbiorowiska. Następnie przejechano, przez Nowy i Stary Sącz, do Łabowej (Beskid Sądecki) i stamtąd do rezerwatu Łabowiec (810–950 m n.p.m.), gdzie oglądano fragment

Fot. 2. Wycieczka na Sądecczyznę (fot. W. Różański).

Phot. 2. Excursion to the Nowy Sącz region (phot. W. Różański).

puszczy karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum* i szereg górskich gatunków leśnych. Jest to jeden z najpiękniejszych rezerwatów Sądecczyzny. Kolejnymi punktami programu był postój w okolicach Krynicy, gdzie oglądano inne zbiorowisko leśne – ziołoroślowy las jodłowy *Doronico austriaci-Abietetum* oraz rezerwat leśny „Obrożyska”, położony na stokach Mikowej Góry w Muszynie. W najlepiej zachowanej części rezerwatu panuje grąd z dużym udziałem lipy, co jest rzadkością na terenie Beskidów. W drodze powrotnej uczestnicy podziwiali piękne widoki w dolinie Popradu, a w Ryttrze na zakończenie wycieczki piekli kielbasę przy ognisku i kosztowali łąką śliwovicę. (A. P.)

BIESZCZADY

Sesję, cieszącą się bardzo dużym zainteresowaniem, prowadzili: dr hab. Bogdan Zemanek, dr hab. Krystyna Towpasz i dr Józef Mitka (Instytut Botaniki UJ). Była to najdłuższa, czterodniowa wycieczka. Wyruszone autokarami drogą na wschód, wzdłuż progu Karpat, przez Tarnów i Pilzno. Pierwszy postój zaplanowano w miejscowości Podzamcze, gdzie na

wzgórzach nad doliną Wisłoka występuje grąd niski w odmianie wschodniokarpackiej, z udziałem m.in. obrazków alpejskich *Arum alpinum*. Następnie zatrzymano się w Sanoku dla zwiedzenia największego skansenu w kraju – Muzeum Budownictwa Ludowego, i koło Leska, gdzie znajduje się rezerwat „Góra Sobień”. W rezerwacie oglądano różne odmiany grądu oraz wiele interesujących gatunków roślin (m.in. *Aconitum moldavicum*, *A. lasiocarpum*, *Lilium martagon*). Pierwszy dzień wycieczki zakończyło zwiedzanie Muzeum Przyrodniczego Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych.

Drugi dzień poświęcony był poznawaniu flory i roślinności Bieszczadów Wysokich (Fot. 3). Uczestnicy podzielili się na trzy grupy i ruszyli wspólnie z Wołosatego szlakiem turystycznym na najwyższy szczyt Bieszczadów – Tarnicę (1346 m n.p.m.). Ta trasa dała możliwość poznania głównych zbiorowisk roślinnych i krajobrazów bieszczadzkich. Na Tarnicy nastąpiło rozdzielenie grup: jedna powróciła tą samą trasą do Wołosatego, druga skierowała się w kierunku Ustrzyk Górnych trasą prowadzącą grzbietem Szerokiego Wierchu, natomiast trzecia grupa poprzez Krze-

Fot. 3. Na stokach Krzemienia – Bieszczady (fot. B. Preiss).

Phot. 3. On the slopes of Mt Krzemień, the Bieszczady Mts (fot. B. Preiss).

mień, Halicz (1333 m n.p.m.) i Rozsypaniec (1280 m n.p.m.) dotarła późnym wieczorem do Wołosatego.

W trzecim dniu sesji uczestnicy wyjechali z Wołosatego nad Solinę. Po drodze zatrzymano się przy torfowisku wysokim „Wołosate” oraz obejrzano skalną ściankę nad Sanem w Myczkowcach, gdzie znajdują się stanowiska wielu gatunków kserotermicznych (m.in. *Asparagus officinalis*, *Veronica teucrium*). Po zwiedzeniu zapory na Jez. Solińskim powrócono autokarami do Ustrzyk Dolnych, skąd część uczestników wróciła do Krakowa, a pozostali udali się do Boleszyc koło Przemyśla. W Boleszyczach znajduje się arboretum i prężny ośrodek naukowy.

W ostatnim dniu zwiedzono zabytkowy park w Krasicy, potem – na Pogórze Strzyżowskim obejrzano lasy łąkowe ze *Staphylea pinnata* i łągi z udziałem *Carex pendula*. W drodze powrotnej do Krakowa zwiedzono zamek w Dębnie z XV wieku. (J. M.)

SPOTKANIE LICHENOLOGICZNE

Był to zarazem XI Zjazd lichenologów polskich, a organizatorem był mgr Paweł Czarnota z Gorczań-

skiego Parku Narodowego. W spotkaniu wzięło udział 26 osób. W większości byli to lichenolodzy (profesjoniści lub adepci), ale nie brakło również sympatyków. Sesja terenowa rozpoczęła się spotkaniem z Dyrekcją Gorczańskiego Parku w Porębie Wielkiej. Uczestników zapoznano z walorami przyrodniczymi, naukowymi i dydaktycznymi GPN. Zaprezentowano również film o przyrodzie Górców, autorstwa pracowników Parku. Następnie badano lichenoflorę piaskowców nadrzecznych w dolinie Kamienicy oraz porosty epilityczne na Makowicy (przy ujściu Ochotnicy do Dunajca). Szczególnie interesującym miejscem, zarówno z krajoznawczego, jak i lichenologicznego punktu widzenia, było wzniesienie Wdżar (południowy stok Lubania nad przełęczą Snozka), gdzie poznawano porosty charakterystyczne dla muraw kserotermicznych oraz skał andezytowych. Przeznaczona na nocleg gajówka Mikołaja, położona w górnej części doliny Łopusznej, okazała się uroczym miejscem. Tutaj odbyło się ognisko – na powitanie i równocześnie pożegnanie. Drugi dzień spotkania lichenologów przeznaczony był na poznanie

leśnej flory porostów Gorczańskiego Parku Narodowego. Lichenoflorę różnych forofitów obserwowano na trasie: dolina Łopusznej – Hala Długa – schronisko na Turbaczu – Polana Czoło – Borek – Potasznia. W czasie długiej i pracowitej trasy miłym przerywnikiem był wspólny obiad w schronisku na Turbaczu, zafundowany przez Dyрекcję Parku. (L. Ś.)

SPOTKANIE FYKOLOGICZNE

Spotkania takie odbywają się co roku w maju, ale ze względu na 50. Jubileuszowy Zjazd PTB, przesunięto nieco termin. Jednym z punktów spotkania była sesja terenowa (mająca tym razem charakter otwarty), w której wzięło udział 57 osób, w tym 5 gości zagranicznych. Sesję przygotowali: prof. Jadwiga Siemińska, dr Konrad Wołowski i mgr Agata Wojtal (Instytut Botaniki PAN), a prowadził dr Jacek Sanecki (Zakład Biologii Wód PAN).

Sesja, zorganizowana na obszarze Kotliny Nowotarskiej i w dolinie Dunajca, obejmowała dwa tematy: 1. „Zbiorowiska glonów Dunajca wobec nadchodzących zmian spowodowanych zabudową hydrotechniczną” oraz 2. „Wpływ człowieka na zbiorowiska torfowisk wysokich Kotliny Nowotarskiej”. Najpierw zwiedzano torfowisko wysokie w rezerwacie „Bór na Czerwonym”, które porasta kosodrzewina tworząca tu mieszańce z sosną zwyczajną. Flora glonów wód torfowiskowych zawiera kilka interesujących gatunków, np. *Zygonium ericetorum*, *Coenochloris sphagnicola*, *Dictyosphaerium sphagnale*. Torfowiska Kotliny Nowotarskiej zostały mocno zdegradowane przez ich eksploatację i osuszenie. To objęte ochroną rezerwatową zostało utrzymane, choć jego obszar ogranicza kanał irygacyjny oddzielający sąsiednie lotnisko sportowe. Następnie na moście w Knurowie przedstawiono referat o stanie poznania zbiorowisk glonów Dunajca. Flora glonów była w tym rejonie kilkakrotnie badana – w latach 60., kiedy Dunajec był jeszcze czystą rzeką górską, i powtórnie w latach 80., kiedy rozpoczęto intensywne prace przy budowie zbiorników zaporowych w Czorsztynie i Sromowcach Wyżnych, a wody rzeki były zanieczyszczone przez nowotarskie zakłady przemysłowe i żywiłowo rozwijający się przemysł turystyczny. Badania te mają już wartość historyczną, bowiem naturalne biocenozy zostały bezpowrotnie zniszczone. Podczas przejazdu autokarem uczestnicy spotkania mogli zobaczyć dolinę Dunajca – zniszczoną przez jedną z najmniej chyba przemyślnych inwestycji hydrologicznych, jaką jest kończąca się obecnie budowa zbiorników. Program obejmował również zwiedzanie zabytkowego kościółka w Dęb-

nie i spływ przelotem Dunajca. Na zakończenie całodziennego pobytu w terenie zapalono ognisko. Na spotkaniach fykologicznych ognisko jest ważnym punktem programu, bowiem wtedy tradycyjnie przekazuje się zapalki organizatorom kolejnego spotkania fykologów. Tym razem zapalki pojechały do Lublina. Późnym wieczorem cała grupa szczęśliwie dotarła do Krakowa. (J. S.)

Na podstawie relacji: Z. Mirka (Z. M.), M. Kotańskiej (M. K.), M. Mierzeńskiej (M. K.), A. Pacyny (A. P.), J. Mitki (J. M.), L. Śliwy (L. Ś.) i J. Saneckiego (J. S.) opracowała

Stefania LOSTER

SEKCJA BRIOLOGICZNA NA ZJEŹDZIE PTB – WYBORY I OBRADY

Briological Section at the Congress of Polish Botanical Society – election and session

W dniu 28 czerwca 1995 r., po upływie dwóch kadencji działalności Zarządu Sekcji, tj. od 1989 roku, dokonano wyborów nowego Zarządu.

W skład Zarządu weszli:

prof. dr hab. Maria Krzakowa – przewodnicząca Sekcji – UAM, Poznań;

członkowie Zarządu:

prof. dr hab. Kazimierz Karczmarsz – UMCS, Lublin;

prof. dr hab. Krzysztof Jędrzejko – ŚAM, Katowice;

dr Anna Rusińska – UAM, Poznań;

dr Henryk Kłama – ŚAM, Katowice;

dr Marta Mierzeńska – UJ, Kraków.

Przyjęto, że wybory nowych władz Sekcji Briologicznej będą dokonywane po upływie dwóch kadencji.

W czasie obrad Sekcji Briologicznej dominowała tematyka florystyczno-ekologiczna, dotycząca obszarów Górnego Śląska, Pomorza Zachodniego, Wyżyny Wieluńskiej oraz Białowieskiego Parku Narodowego. Wygłoszono także referaty nt. bioindykacji. Odbyła się sesja posterowa prezentująca flory mszaków Górców, Szczecina oraz zagadnienia biochemiczne i ekologiczne.

W obradach Sekcji uczestniczyło 25 osób. Żywo dyskutowano wiele zagadnień, dotyczących zwłaszcza geografizmu mszaków i ich ekologii. Sesja posterowa cieszyła się dużym zainteresowaniem.

W okresie minionej kadencji Sekcji Briologicznej (tj. od 1989 roku) – kilku członków uzyskało stopień doktora: Lidia Gos (Uniwersytet Gdański), Krzysztof Gos (Uniwersytet Gdański), Marta Mierzeńska (Uni-

wersytet Jagielloński), Halina Bednarek-Ochyra (PAN Kraków), Iwona Melosik (Uniwersytet A. Mickiewicza), Adam Stebel (Śląska Akademia Medyczna).

Krzysztof JĘDRZEJKO

VARIA

FELIKS WOYTKOWSKI – NIEDOCENIONY POLSKI „ŁOWCA ROŚLIN”

**Feliks Woytkowski – an unappreciated Polish
„plant hunter”**

„...Celem kolekcjonowania jest nieustanne dążenie umysłu, by głębiej dotrzeć do jakiejś prawdy...” Słowa te wypowiedział człowiek, którego nazwisko jest znane zapewne bardzo wąskiemu kręgowi botaników polskich. Feliks Woytkowski był bowiem kolekcjonerem roślin i zwierząt na dalekim i wciąż dla nas egzotycznym kontynencie Ameryki Południowej. Głównym obszarem działalności zbierackiej Woytkowskiego było Peru, jego – jak sam napisał – „ziemia nieobiecana”. Postać Woytkowskiego warta jest przypomnienia, ponieważ należał do tych nielicznych prawdziwych zbieraczy z krwi i kości, a przede wszystkim z zamiłowania, którzy nie szczydziли sił i zdrowia, gromadząc – często z narażeniem życia – cenne zbiory zielnikowe, które potem służyły szerokiemu gronu badaczy. O Woytkowskim nie pisze w swej zajmującej książce pt. „Łowcy roślin”, T. Whittle [4], ani A. Skirgiełło w dodatku do wspomnianego dzieła, traktującym o polskich kolekcjonerach, mimo że czyni naszego „łowcy roślin” często może nawet przewyższyli dokonania innych, opiewane na kartach przyrodniczo-podróżniczej literatury.

Warto przypomnieć polskim botanikom tę postać, choćby z tego powodu, że w maju 1996 r. minęło 30 lat od śmierci Feliksa Woytkowskiego, którego dzieje życia bogatego w różnorodne i niezwykle przygody, zawiera książka pt. *Peru, moja ziemia nieobiecana* [5]. Są to teksty autora (także w językach hiszpańskim i angielskim) wybrane i opracowane przez M. Salomeę Wielopolską, która opatrzyła całość przedstawioną w formie pamiętnika we wstęp, posłowie i przypisy. Pozycja ta ukazała się w 1974 r. nakładem Wydawnictwa Ossolińskich.

Woytkowski wykazywał zainteresowania przyrodnicze od najmłodszego wieku: „Wakacje zawsze

spędzaliśmy na zbieraniu roślin i owadów. Ojciec kupił memu bratu i mnie prasę do ziół, które układaliśmy potem w zielniku...” Już jako 15-letni chłopiec znał nazwy łacińskie bardzo wielu gatunków. Zbiory roślinne ze wzgórz w okolicy Miodoborów podarował potem Lwowskiemu Muzeum Przyrodniczemu. Pasję przyrodniczą młodego Feliksa wspierali rodzice, a zwłaszcza matka. Jednakże jego edukacja biegła dość krętymi ścieżkami; studiował nie tylko na różnych uczelniach, ale i w różnych krajach. Chociaż tak bardzo interesowały go rośliny i zwierzęta, właściwie nie miał wykształcenia przyrodniczego *sensu stricto*.

W roku 1929 zdecydował się na wyjazd do Ameryki Południowej, do Peru. Tutaj miał się różnych zajęć, m.in. opracował projekt założenia Instytutu Taksonomii Flory i Fauny Peruwiańskiej, zostając jego dyrektorem technicznym i eksploratorem. Na polecenie tegoż Instytutu przedsięwziął swą pierwszą podróż poznawczą, której głównym celem nie było jednak zbieranie roślin, lecz – motyli. Potem zorganizował jeszcze 35 wypraw, ostatnią w roku 1964, a więc na bardzo krótko przed śmiercią, kiedy liczył już sobie 72 lata! Natomiast pierwszą ekspedycję, podczas

*Feliks Woytkowski PERU
moja ziemia
nieobiecana*

